

Kalendarium obławy lipiec 1945

oprac. Tadeusz Radziwonowicz

na podstawie źródeł
archiwalnych ze zbiorów
Centralnego Archiwum
Ministerstwa Obrony Federacji
Rosyjskiej,
opublikowanych na portalu
pamyat-naroda.ru

Fragment decyzji dowodzącego wojskami
50. Armii gen. Fiodora P. Ozierowa z 11
lipca 1945 r. o przeprowadzeniu operacji
„przeczesywania” terenu Puszczy
Augustowskiej i okolic w okresie od 12 do
18 lipca 1945 r., za: [https://pamyat-
naroda.ru](https://pamyat-naroda.ru), [dostęp: 31.05.2020].

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
maj 1945

22 V 1945

Dowódca 3. Frontu Białoruskiego generał porucznik Iwan Bagramian w szyfrogramie nr 11907/sz rozkazuje, by 2. Gwardyjski Tacyński Korpus Pancerny Orderu Czerwonego Sztandaru i Orderu Suworowa II klasy, rozlokowany w Prusach Wschodnich, na północny wschód od Preußisch Eylau (Iławy Pruskiej, obecnie Bagrationsk) jako odwód dowódcy frontu, **przegrupował się do rana 26 maja w nowy rejon koncentracji: Sejny, Suwałki, Raczki, Augustów.**

Na dzień 15 maja 1945 r. korpus w trzech brygadach pancernych, strzeleckiej brygadzie zmotoryzowanej, sześciu pułkach artylerii i mniejszych pododdziałach liczy 8581 ludzi i jest uzbrojony między innymi w 140 karabinów maszynowych, 13 czołgów T-34, dwa działa samobieżne, 52 moździerze, 50 armat o mniejszym kalibrze.

23 V 1945

Sztab 3. Frontu Białoruskiego zarządza, by tenże korpus objął ochronę tras przegonu bydła i koni z Prus Wschodnich do Związku Sowieckiego, od Filipowa (wyłącznie) przez Motule, Piecki, Suwałki po Kalwarię (obecnie na terenie Litwy), od Raczek (wyłącznie) przez Suwałki, Krasnopol po Berżniki oraz przez Augustów, Lipsk po Grodno.

Dowódca 2. Gwardyjskiego Korpusu Pancernego gen. por. Aleksiej Burdennyj wydaje rozkaz nr 018, by podległe mu siły przeszły dwiema kolumnami w wyznaczony przez gen. Bagramiana rejon.

23–24 V 1945

Korpus wyrusza i kieruje się kolumną prawą spod Iławy Pruskiej przez Bartoszyce, Kętrzyn, Giżycko, Wydminy, Olecko, Raczki do Augustowa, Suwałk i Sejn, a kolumną lewą z rejonu Domnau (obecnie Domnovo) przez Allenburg (obecnie Družba), Gerdauen (obecnie Żeleznodorożnyj) Węgorzewo, Banie Mazurskie, Grabowo, Kowale Oleckie, Filipów do Suwałk.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
maj 1945

24–26 V 1945

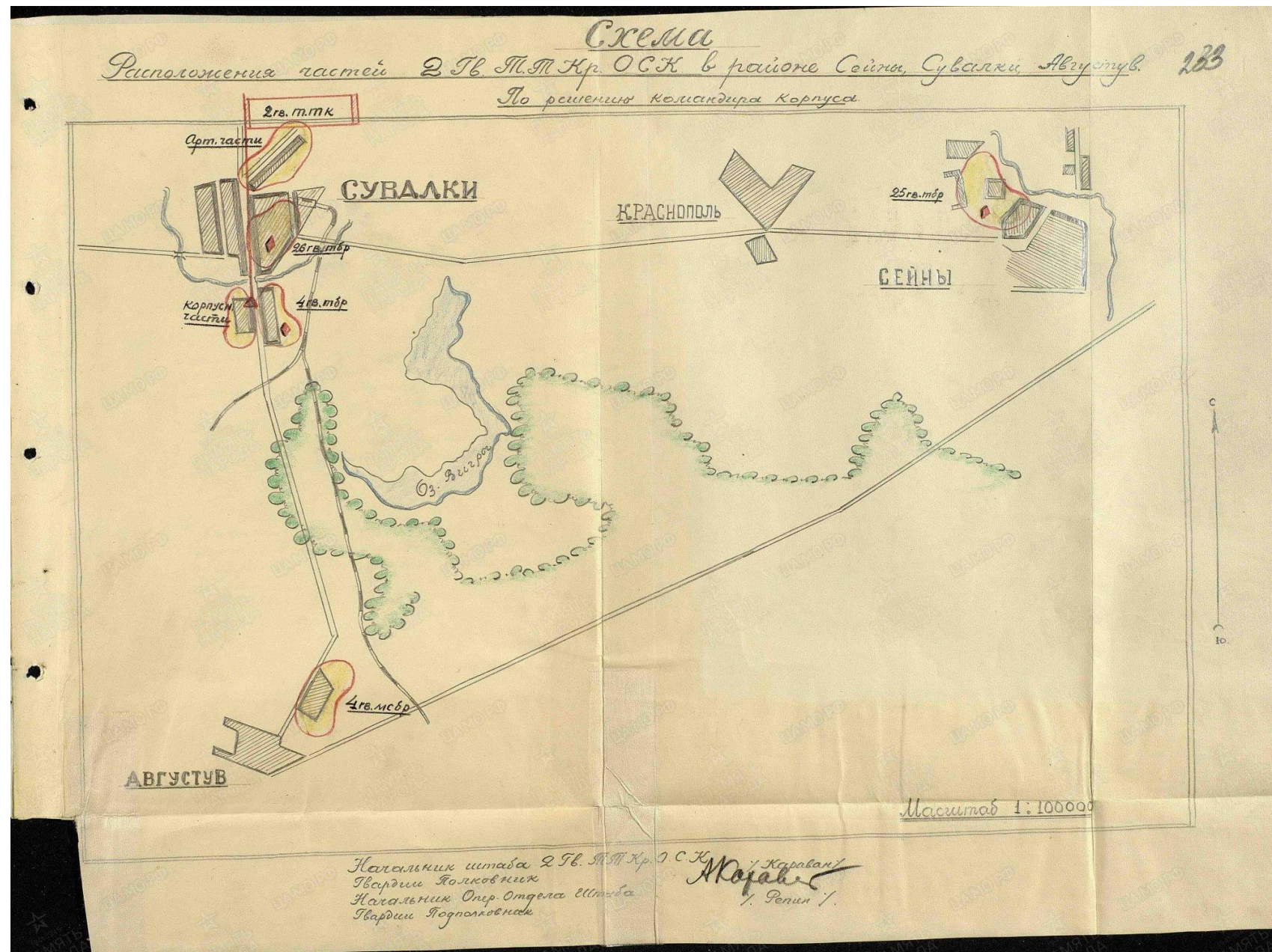
Jednostki 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego do godz. 7.00 (5.00 polskiego czasu) 26 maja przybywają:

- **24 maja do Augustowa**
4. Gwardyjska Smoleńska Strzelecka Brygada Zmotoryzowana, licząca 1950 ludzi, w tym 276 oficerów i 595 podoficerów, uzbrojona między innymi w 13 dział i 19 moździerzy, która na miejsce zakwaterowania obiera koszarę położone na północ od miasta (obecnie Osiedle gen. Bema), nieopodal stacji kolejowej i jez. Białego;
- **do Suwałk:**
4. Gwardyjska Brygada Pancerna, licząca 1096 ludzi, z czterema zdolnymi do walki czołgami T-34 do koszar południowych przy obecnej ulicy Wojska Polskiego;
dowództwo korpusu (1428 ludzi, 3 czołgi T-34) także do części koszar południowych (od strony zachodniej);
artyleria korpusu (w tym w tym pułk artylerii zmotoryzowanej, liczący 1976 żołnierzy oraz pięć pozostałych pułków) do koszar północno-wschodnich przy obecnej ulicy gen. K. Pułaskiego;
- **26. Gwardyjska Brygada Pancerna** (988 ludzi, 3 czołgi T-34) do koszar wschodnich (przy obecnej ul. Sejneńskiej);
- **do Sejn**
25. Gwardyjska Brygada Pancerna (1010 ludzi, 3 czołgi T-34).

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed obławą maj 1945

Schemat dyslokacji jednostek
2. Gwardyjskiego
Tacyńskiego Korpusu
Pancernego w rejonie
Augustów–Sejny–Suwałki, za:
<https://pamyat-naroda.ru>,
[dostęp: 12.05.2020].

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
maj 1945

26–30 V 1945

Jednostki 2. Gwardyjskiego Korpusu Pancernego wydzielają na podstawie rozkazów dowódcy korpusu pododdziały do ochrony tras przegonu bydła i koni z Prus Wschodnich dalej na wschód.

4. Gwardyjska Brygada Pancerna wydziela z batalionu zmotoryzowanego 51 żołnierzy, wśród nich czterech oficerów, którzy wraz z 25 żołnierzami 28. Gwardyjskiego Dywizjonu Moździerzy 28 maja obejmują ochronę trasy wiodącej od Filipowa po Kalwarię. Ich dowództwo mieści się przy południowo-wschodnim brzegu jez. Okmin, czyli w Osowej lub najbliższej okolicy. **Od 6 do 15 czerwca trasą tą przechodzi 78 stad bydła i 12 stad koni.**

4. Gwardyjska Strzelecka Brygada Zmotoryzowana wysyła 30 maja pododdział do obsady posterunków ochraniających przegon bydła i koni z Prus przez Augustów i Lipsk do Grodna (**np. tylko 13 czerwca przechodzi tą trasą 12 stad bydła**).

Jednostki korpusu wysyłają swych przedstawicieli, prawdopodobnie około 100 żołnierzy i oficerów (np. 25 z 4. Gwardyjskiej Brygady Zmotoryzowanej i 22 z 4. Gwardyjskiej Brygady Pancerniej), na defiladę zwycięstwa, która ma odbyć się w Moskwie*.

*Defilada zwycięstwa odbyła się 24 czerwca 1945 r.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
czerwiec 1945

2 VI 1945

4. Gwardyjska Strzelecka Brygada Zmotoryzowana zatrzymuje 26 Polaków. Po weryfikacji przez Oddział Kontrwywiadu „Smiersz” (OKR „Smiersz”) wszyscy zostają zwolnieni.

4 VI 1945

Żołnierze jednej z placówek (nr 2) tejże brygady, ochraniający trasę przegonu bydła, trafiają na napisane na drodze dwa antysowieckie hasła.

5 VI 1945

Urządzone sowieckie zasadzki wykrywają o godz. 7.00 czasu moskiewskiego (o godz. 5.00 czasu polskiego) czterech uzbrojonych osobników, podążających w kierunku placówki nr 2. **Przy próbie zatrzymania jeden z nich**, uzbrojony w karabin maszynowy z 200 nabojami, **ginie, pozostali uciekają. W celu ustalenia tożsamości** zabity zostaje okazany przedstawicielom miejscowych władz, którzy rozpoznają w nim **Bronisława Zujko z „bandy O[bywatelskiej] A[rmii] K[rajowej]” Zygmunta Bujnowskiego.**

8 VI 1945

Dochodzi do napadu na posterunek 4. brygady w Skieblewie, położony 14 km na wschód od placówki nr 1. Wystana kompania alarmowa 4. Gwardyjskiej Strzeleckiej Brygady Zmotoryzowanej potwierdza tylko fakt napaści.

10 VI 1945

Trzy zbiorcze bataliony z 29. Korpusu Strzeleckiego 48. Armii (po jednym z każdej dywizji) **kończą „przeczesywanie” lasów** w rejonie na północny zachód od Nowogrodu, na północ i północny zachód od Ostrołęki, na wschód i południowy zachód od Myszyńca. **Pododdziały te zatrzymują łącznie 157 podejrzanych osób** (meldunki z 9 czerwca mówią o 137 zatrzymanych), **które przekazują organom kontrwywiadu wojskowego „Smiersz”.**

22 VI 1945

Na rozkaz dowódcy 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego nr 021/op z 22 czerwca 1945 r. ochrona tych tras zostaje zdjęta, co jest motywowane przerwaniem przegonu, choć **21 czerwca przybywa oddział 169. Dywizji Strzeleckiej** (10 kompanii strzeleckich wspartych pododdziałami wydzielonymi z pułków artylerii i moździerzy) z zadaniem ochrony trasy prowadzącej od Grodna przez Augustów, Turowo (pow. piski, niem. Turowen) i dalej w kierunku północno-zachodnim.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
czerwiec 1945

26 VI 1945

W zasadzce we wsi Radziuszki (6 km na zachód od Sejn) „polska banda z Armii Krajowej” uprowadza do Puszczy Augustowskiej kapitana i żołnierza 25. Gwardyjskiej Brygady Pancерnej, stacjonującej w Sejnach*.

27 VI 1945

W rezultacie obławy („przechysywania”) w rejonie Gib (8 km na południe od Sejn) wydzielone oddziały sowieckie, zapewne z 25. brygady, zatrzymują „29 Polaków – bandytów”**.

„Do Białogór obława nadciągnęła około dwóch tygodni wcześniej niż do innych miejscowości. [...] W Białowierszniach obława zaczęła się wcześniej, już w czerwcu zabrano z pola zarówno Dominika, jak i Szymona [Święcickich]. Oderwali ich od motykowania. [...] W Białowierszniach, wsi wyjątkowo poszkodowanej, odbyły się dwie fazy obławy. Pierwsza po zabiciu radzieckiego oficera w czerwcu. Otoczono i zamknięto całą wioskę. Nie wolno było opuszczać domów. Gdyby ktoś nie chciał zastosować się do zakazu, przypominał o nim skierowany w stronę wsi rkm. Zaroilo się od sowieckich żołnierzy. [...] W okolicach Białowiersni już w czerwcu zaczęły się pierwsze aresztowania. Ludzie uważali, że to reakcja za zabicie przez partyzantów sowieckiego kapitana. [...] W niedzielę 24 czerwca wszyscy byli na odpuszcie [w kościele we wsi Karolin – dop. aut.], a w 3 dni później najechało do wsi [Daniłowce] pełno ruskiego wojska. [...] Bronisław [Laskowski] został w 1944 r. sołtysem, ale nie uchroniło go to przed obławą, która w Daniłowcach i okolicy zaczęła się pod koniec czerwca. Ludzie mówią – »pierwsza obława«, bo ta właściwa była w lipcu”¹.

A. Maciejowska, *Przerwane życiorysy: obława augustowska lipiec – 1945 r.*, Białystok 2010, s. 158, 181, 202–203, 221, 230–231, 265, 312, 377, 446.

* Na ciała kpt. Martirosjana i motocyklisty Kuźmina czerwonoarmiści natrafiają 13 lipca w lesie na południowy wschód od wsi Frącki. Aresztowani Polacy zeznają, że obaj zostali uprowadzeni i zabici przez partyzantów oddziału Józefa Sulżyńskiego „Brzozy”.

** Być może początkowo, może nawet do czasu znalezienia zwłok, aresztowani, przetrzymywani w więzieniu w Suwałkach, byli traktowani jako zakładnicy. Potem podzielili, może wszyscy, a może ich część, los pozostałych ofiar, ale już obławy augustowskiej.

Kalendarium obławy lipiec 1945 oprac. T. R.

Przed obławą czerwiec 1945

Fragmenty wykazów z 1946 r. osób aresztowanych z terenu gminy Giby między innymi w końcu czerwca 1945 r. (Archiwum Państwowe w Suwałkach, Wydział Powiatowy w Suwałkach 1944–1950 [1951], sygn. 28, k. 12; Gminna Rada Narodowa w Gibach 1945–1954, sygn. 35, k. 7).

Tytuł
osób aresztowanych przez władze U.B., M.O. i N.K.H.D. od
oswobodzenia z pod okupacji niemieckiej do chwili obecnej 12

Lp.	Nazwisko i imię	Zawód	Miejsce zamieszkania	Termin aresztowania	Data aresztowania	Uwagi
1.	Moroz Józef (syn)	rolnik	Białonierski	Łodzia obc.	27/VI-1945r.	
2.	Moroz Józef (ojciec)	"	"	"	"	
3.	Matyniowski Konstanty	"	"	"	"	
4.	Konopko Józef	"	"	"	"	
5.	Świąteczki Dominik	"	"	"	"	
6.	Koninski Mieczysław	"	"	"	"	
7.	Konopko Franciszek	"	"	"	26/VI-1945r.	
8.	Miondzki Romuald	"	"	"	"	
9.	Paszkińca Antoni	"	"	"	"	
10.	Paszkińca Franciszek	"	"	"	"	
11.	Burkiski Stefan	"	"	"	"	
12.	Burkiewicz Feliks	"	"	"	"	
13.	Kapczyński Franciszek	"	"	"	"	
14.	Jodczko Zygmunt	"	Białogóra	"	30/VI-1945r.	
15.	Cisłowski Stanisław	"	"	"	"	
16.	Hłarus Witold	"	"	"	"	
17.	Świąteczki Symon	"	"	"	"	
18.	Świąteczki Wincenty	"	"	"	"	
19.	Milusiński Stanisław	"	"	"	12/VI-1945r.	
20.	Mieczkowski Wincenty	"	"	"	"	
21.	Marcinkiewicz Stanisław	"	"	"	"	
22.	Antoska Bronisława	"	"	"	"	
23.	Kadziński Stanisław	"	Budziec	"	15/VI-1945r.	
24.	Lubo Wincenty	"	"	"	"	
25.	Lubo Dominik	"	"	"	"	
26.	Baraniewicz Franciszek	"	"	"	"	
27.	Fiedorowicz Władysław	"	"	"	7/X-1944r.	
28.	Dubowski Piotr	"	"	"	18/I-1945r.	
29.	Dudek Władysław	Gajony	"	"	6/XI-1944r.	
30.	Miszkał Haerian	rolnik	"	Łodzia obc.	15/VI-1945r.	

Lp.	Nazwisko i imię	Miejsce poprzednie	Termin aresztowania	Data urodzenia	Data aresztowania	Uwagi
57.	Kapczyński Franciszek	wieś Białonierski	"	23-IV-1926r.	26-VII-1945r.	
58.	Koninski Mieczysław	"	"	18-VIII-1924r.	27-VI-1945r.	
59.	Kadziński Stanisław	"	Budziec	1-IV-1918r.		
60.	Lubo Dominik	"	"	6-VII-1908r.	18-I-1945r.	
61.	Fiedorowicz Władysław	"	"	3-III-1887r.	7-X-1944r.	
62.	Dubowski Piotr	"	"	1910r.		
62.	Dudek Władysław	"	"	23-X-1900r.	6-X-1944r.	
63.	Miszkał Haerian	"	"	10-XI-1920r.	15-VI-1945r.	
64.	Tarabochiewicz Antoni	"	"	13-VII-1896	23-III-1945r.	
65.	Wojtkowski Marian	"	Podgrodzie	10-VII-1927r.	10-VII-1945r.	
66.	Koninski Jan	wieś Rygot	"	16-IV-1895r.	14-VII-1945r.	
67.	Tarabochiewicz Mieczysław	"	"	17-V-1899r.	-	
68.	Lubowski Józef	"	"	2-X-1917r.	-	
69.	Żochanowski Antoni	"	"	15-IV-1911r.	-	
70.	Fediniak Jan	"	"	16-XI-1879r.	-	
71.	Wojtkowski Stanisław	"	"	14-XI-1903r.	18-VI-1945r.	
72.	Horski Aleksander	"	"	2-V-1898	-	
73.	Antoska Witold	"	Podgrodzie	21-IV-1925r.	14-VII-1945r.	
74.	Kadziński Władysław	"	Budziec	26-VIII-1905r.	27-VI-1945r.	
75.	Kapczyński Bronisław	"	"	8-IV-1929r.	-	
76.	Koninski Józef	"	"	26-X-1906r.	-	
77.	Lubowski Stanisław	"	"	18-VII-1920r.	-	
78.	Kapczyński Mieczysław	"	"	12-IV-1911r.	12-VII-1945r.	
79.	Kapczyński Edward	"	"	-	-	
80.	Fiedorowicz Franciszek	"	"	11-X-1908r.	-	
81.	Burkiski Antoni	"	"	4-IV-1925r.	-	
82.	Michałki Władysław	"	"	10-X-1922r.	-	
83.	Milusiński Wincenty	"	"	26-IV-1926r.	-	

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

**Przed
obławą
czerwiec
1945**

27–30 VI 1945

Na podstawie rozkazu dowódcy 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego nr 0120 z 27 czerwca 1945 r. jednostki mu podległe **od nocy z 27 na 28 czerwca wzmocniają ochronę koszar**, w których kwaterują.

Np. w Augustowie 4. Gwardyjska Strzelecka Brygada Zmotoryzowana wystawia na każdą noc trzy polowe posterunki (liczące po 10 szeregowych i podoficerów), nr 1 w odległości 150 m na zachód od koszar, nr 2 oddalony o 200 m na południe od koszar, nr 3 w odległości 150 m na wschód od koszar. Posterunki te nie odnotowują żadnych nadzwyczajnych zdarzeń.

Z kolei w Suwałkach 4. Gwardyjska Brygada Pancerna wystawia od 27 czerwca trzy polowe posterunki po 12 ludzi każdy, z oficerem na czele, od godz. 21.30 każdego dnia do godz. 6.00 następnego dnia i wydziela oficera dyżurnego z motocyklem do ich kontroli.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

**Przed
obławą**

**czerwiec/lipiec
1945**

30 VI 1945

Na podstawie rozkazu dowódcy 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego nr 013 z 29 czerwca 1945 r. 4. Gwardyjska Brygada Pancerna w suwalskich koszarach formuje pod dowództwem mjr. Czołowskiego **batalion zbiorczy, który przechodzi szkolenie z taktyki (ugrupowanie plutonu, kompanii, batalionu w natarciu na szerokim froncie w lesie, dowodzenie pododdziałem w składzie dwóch kompanii strzeleckich i plutonu czołgów, prowadzenie przez pluton zwiadu rozpoznania miejscowości, kompleksów leśnych i zagajników).**

Również na podstawie rozkazu nr 013 z 29 czerwca 4. Gwardyjska Strzelecka Brygada Zmotoryzowana w Augustowie **formuje dwa zbiorcze bataliony, dwie baterie dział kalibru 76 mm po cztery działa w każdej, dwie baterie moździerzy kalibru 82 mm ze środkami rozpoznania i łączności.**

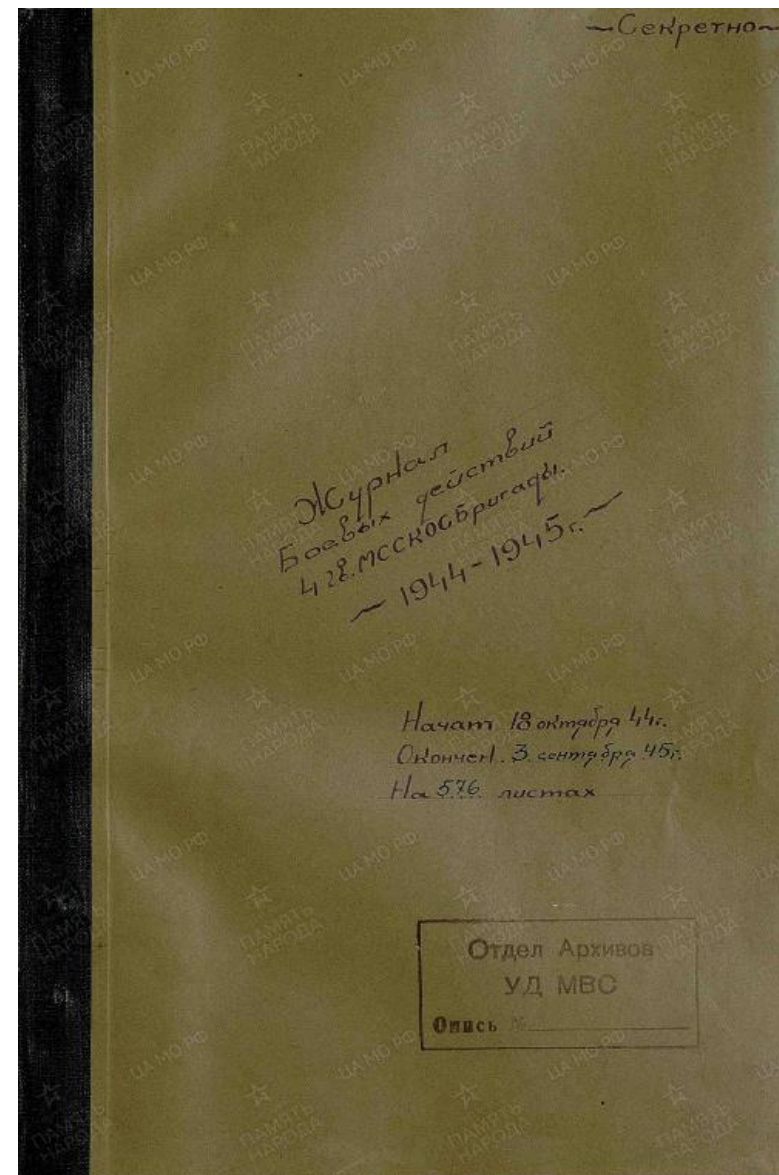
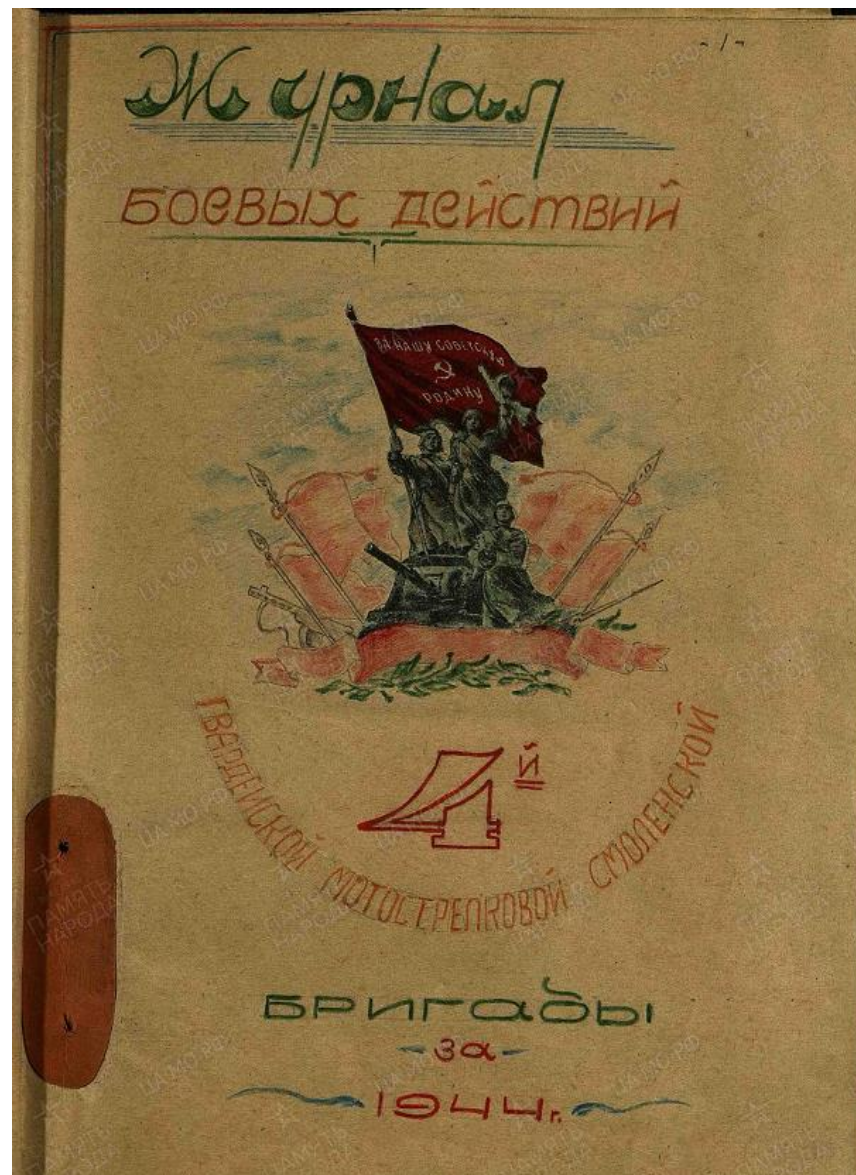
2–3 VII 1945

Oba zbiorcze bataliony brygady zmotoryzowanej **przechodzą szkolenie z taktyki (ugrupowanie bojowe kompanii i batalionu w natarciu na szerokim froncie w lesie, dowodzenie kompanią i batalionem w lesie, walka kompanii z niewielkimi grupami nieprzyjaciela w lesie).** Zajęciami kierują dowódca brygady płk Antipin i jego zastępca płk Aksienow.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed obławą czerwiec 1945

Okładki dzienników
bojowych 4. Gwardyjskiej
Smoleńskiej Strzeleckiej
Brygady Zmotoryzowanej,
za: <https://pamyat-naroda.ru>, [dostęp:
19.05.2020, 17.06.2020].

Kalendarium obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

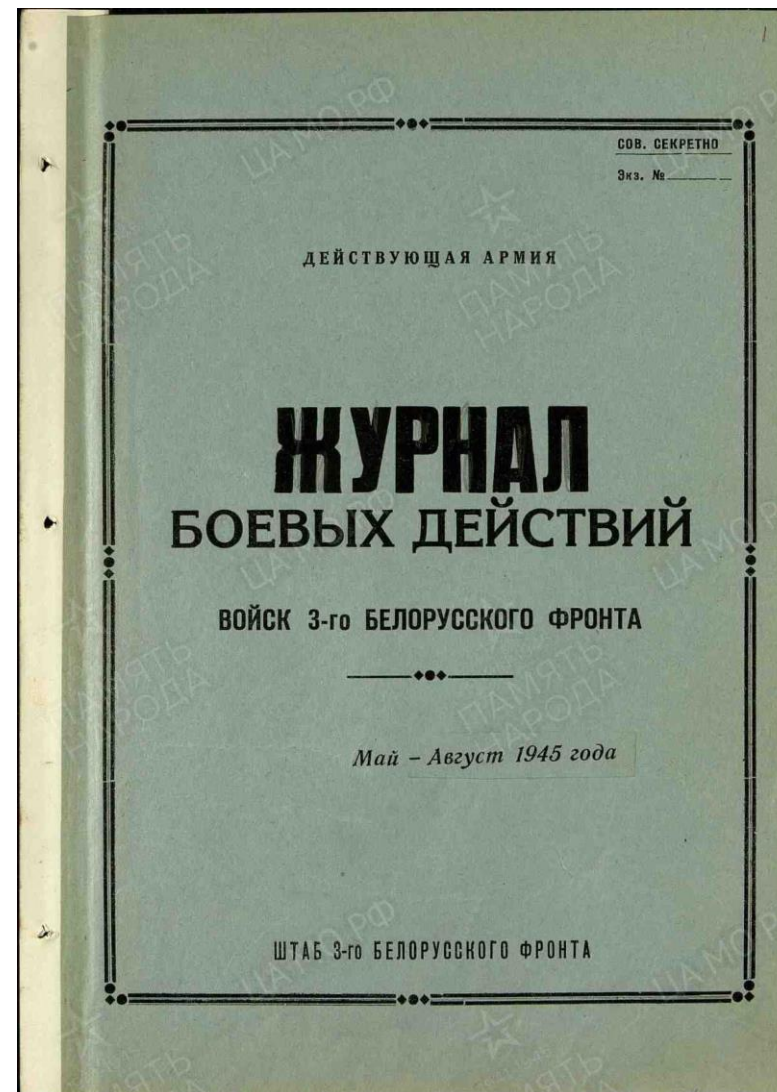
Przed obławą czerwiec/lipiec 1945

Od maja 1945 r. **50. Armia 3. Frontu Białoruskiego**, dowodzona przez gen. por. Fiodora Ozierowa, stacjonuje:

- a) **124. Korpus Strzelecki** pod dowództwem gen. por. Iwanowa w południowej części Königsbergu (Królewca, ob. Kaliningrad);
- b) **69. Korpus Strzelecki** dowodzony przez gen. mjr. N. Multana w północnej części tego miasta;
- c) **81. Korpus Strzelecki** pod komendą gen. por. F. Zacharowa w odległości około 10 km na wschód od centrum Królewca.

Na przełomie czerwca i lipca **29. Korpus Strzelecki 48. Armii**, również wchodzącej w skład 3. Frontu Białoruskiego, dowodzony przez gen. por. J. Fokanowa, stacjonuje:

- a) **217. Dywizja Strzelecka** w Ortelsburgu (obecnie Szczytno);
- b) **73. Dywizja Strzelecka** w Ostrołęce;
- c) **102. Dywizja Strzelecka** z poszczególnymi pułkami w Grajewie, Łomży i Czerwonym Borze.

Okładka „Dziennika działań bojowych wojsk 3. Frontu Białoruskiego, maj – sierpień 1945 roku”, za: <https://pamyat-naroda.ru>, [dostęp: 01.06.2020].

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

1 VII 1945

Na dzień 1 lipca 1945 r. w **50. Armii**:

- **69. Korpus Strzelecki** w składzie: **110. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 1287., 1289., 1291. i 971. Pułk Artylerii), **153. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 557., 563., 566. i 1035. Pułk Artylerii), **324. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 1091., 1093., 1095. i 887. Pułk Artylerii) liczy **11 663 ludzi** i jest uzbrojony m. in. w 500 karabinów maszynowych, 144 moździerze kalibru 120 i 80 mm, 35 haubic kal. 122 mm, 120 armat kal. 76 i 45 mm;
- **81. Korpus Strzelecki** w składzie: **2. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 13., 200., 261. i 164. Pułk Artylerii), **307. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 1019., 1021., 1023. i 164. Pułk Artylerii), **343. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 356., 370., 378. i 1020. Pułk Artylerii) liczy **11 625 żołnierzy** i jest uzbrojony w 593 karabiny maszynowe, 133 moździerze, 35 haubic, 126 armat;
- **124. Korpus Strzelecki** w składzie: **51. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 23., 287., 348. i 300. Pułk Artylerii), **208. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 760., 578., 435. i 662. Pułk Artylerii), **216. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 589., 647., 665. i 656. Pułk Artylerii) liczy **11 568 ludzi** i jest uzbrojony w 487 karabinów maszynowych, 129 moździerzy, 32 haubice, 155 armat.

Również na dzień 1 lipca 1945 r.:

73. Dywizja Strzelecka (pułki strzeleckie: 392., 413., 471. i 11. Pułk Artylerii) i **102. Dywizja Strzelecka** (pułki strzeleckie: 16, 30., 40. i 356. Pułk Artylerii) **29. Korpusu Strzeleckiego 48. Armii** liczą łącznie **11 282 żołnierzy** i są uzbrojone w 408 karabinów maszynowych, 130 moździerzy, 19 haubic, 121 armat.

Razem dowództwo sowieckie w **jedenastu dywizjach strzeleckich** (w 33 pułkach strzeleckich i 11 pułkach artylerii) z czterech korpusów ma do dyspozycji **46 138 żołnierzy** oraz około 8500 żołnierzy w 2. Gwardyjskim Korpusie Pancernym, czyli łącznie **około 55 tysięcy żołnierzy** uzbrojonych w tysiące karabinów maszynowych, setki dział i moździerzy oraz kilkanaście czołgów*.

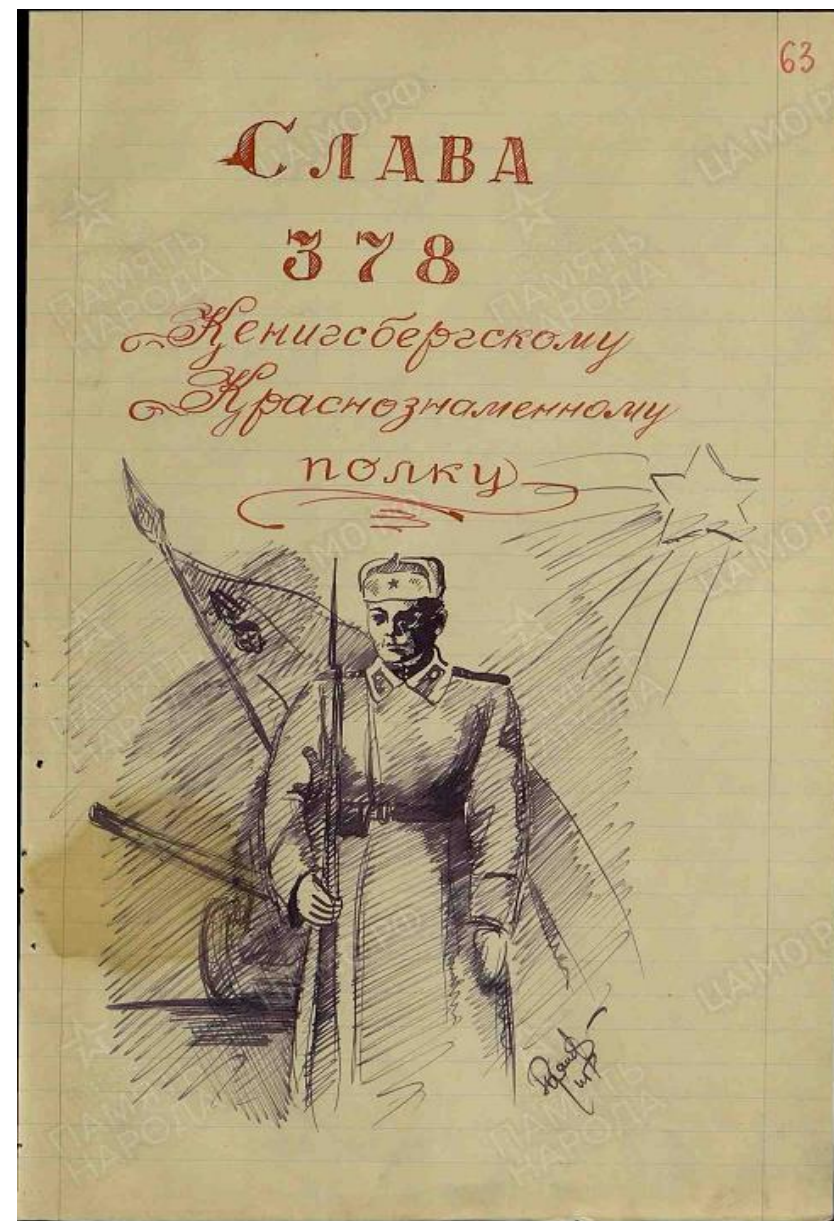
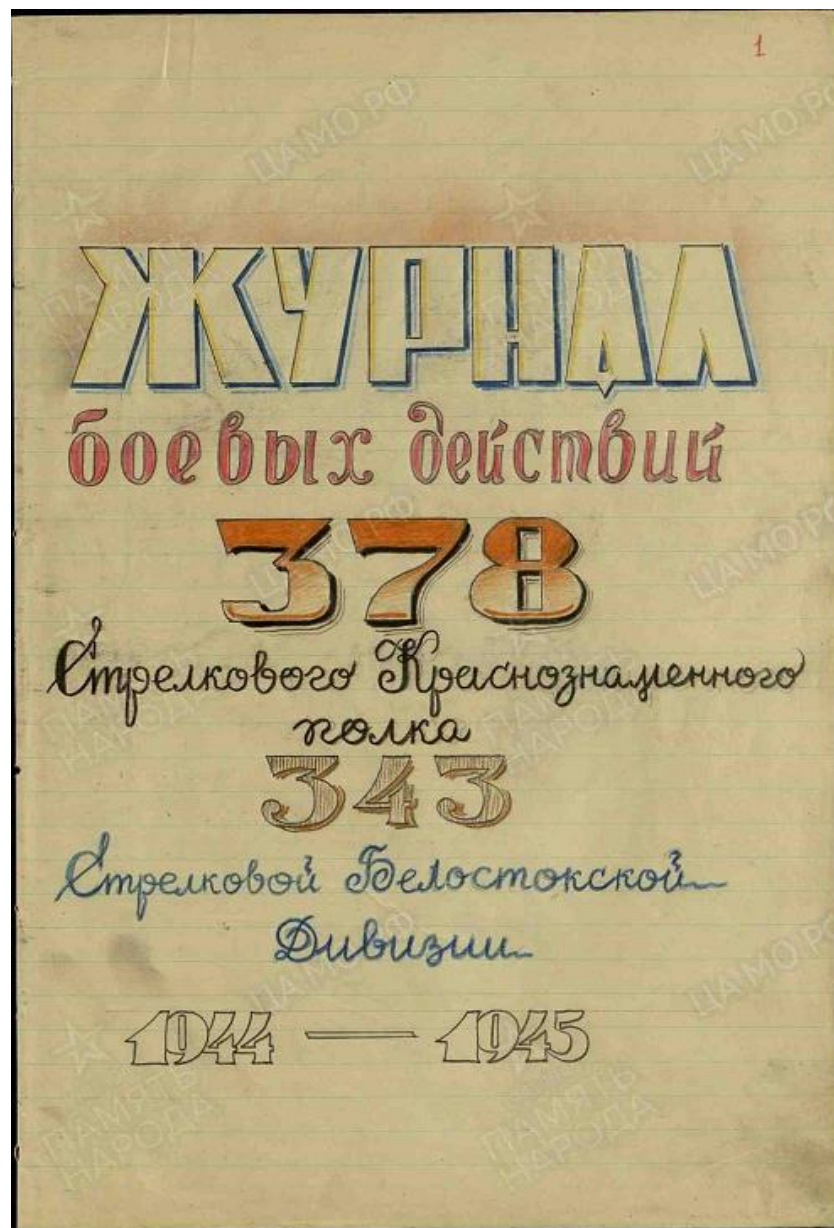
***Nie wszyscy żołnierze tych związków wzięli udział w obławie, ale i tak użyte do jej przeprowadzenia siły były ogromne.** Warto nadmienić, że niskie stany osobowe dywizji, pułków i pododdziałów zwłaszcza 50. Armii i 2. Korpusu Pancernego, który w sierpniu 1945 r. uległ reorganizacji i przemianowaniu na 2. Gwardyjską Tacyńską Dywizję Pancerną (czyli na mniejszy związek taktyczny), były następstwem dużych strat poniesionych w walkach w Prusach Wschodnich, a także braku uzupełnień po zakończeniu wojny oraz rozpoczętej demobilizacji starszych roczników żołnierzy. Generalnie w czasie wojny, a także po jej zakończeniu stany osobowe dywizji i pułków Armii Czerwonej były przeważnie niższe, a nawet dużo niższe od etatowych (etat dywizji w 1945 r. to 11 780 ludzi, etat pułku to 2398 żołnierzy).

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed obławą

lipiec 1945

Okładka i zakończenie dziennika
bojowego 378. Kenigsberskiego
Pułku Strzeleckiego Orderu
Czerwonego Sztandaru 343.
Białostockiej Dywizji Strzeleckiej
81. Korpusu Strzeleckiego, za:
<https://pamyat-naroda.ru>, [dostęp:
10.05.2020].

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

1 VII 1945

Dowódca 50. Armii gen. F. Ozierow wydaje o godzinie 21.45 rozkazy nr 006-008/op, by podległe korpusy, 124., 69., 81., o godz. 10.00 dnia 2 lipca 1945 r. podjęły marsz do nowego rejonu koncentracji: **Gołdap (wyłącznie), Wydminy, Klusy, Raczki, Przerośl**. W szczególności rozkazuje, by:

a) 69. Korpus Strzelecki wyruszył z Królewca, posuwał się przez Löwenhagen (obecnie Komsomolsk), Wehlau (Welawa, obecnie Znamensk), Muldszen (obecnie Perevalovo), Nordenburg (obecnie Krylovo), Węgorzewo, Olecko i do godz. 20.00 dnia 9 lipca skoncentrował się w rejonie miejscowości: **Wieliczki, Raczki, Bakalarzewo i Olecko, ze sztabem korpusu w Olecku**;

b) 81. Korpus Strzelecki posuwał się od Praddau (obecnie Solnečnoe) pod Królewcem przez Tapiau (obecnie Gvardejsk), Insterburg (Wystruć, obecnie Čzerniahovsk), Darkehmen (Darkiejmy, obecnie Oziorsk), Gołdap, Filipów i do godz. 20.00 dnia 8 lipca osiągnął rejon **Jörkischken (Jurkiszki koło Gołdapi), Hegelingen (Pogorzel, wieś na trasie Gołdap–Kowale Oleckie), Filipów, Przerośl, a sztab korpusu zatrzymał się w Olecku**;

c) 124. Korpus Strzelecki wyruszył z Królewca, maszerował przez Preußisch Eylau (Iławę Pruską, obecnie Bagrationovsk), Bartoszyce, Giżycko, Wydminy i do godz. 20.00 dnia 8 lipca skoncentrował się w rejonie miejscowości: **Wydminy, Klusy, Gorłówko, ze sztabem w Wydminach**.

Gen. F. Ozierow kategorycznie zabrania używania łączności radiowej na przekaz i rozkazuje jeszcze:

a) **sztab armii 7 lipca ma stanąć w Gołdapi**;

b) pozostawić na miejscu sprzęt ciężki o trakcji ciągnikowej;

c) posuwać się pod osłoną, z bojowym ubezpieczeniem i inżynieryjnym zabezpieczeniem;

d) **w czasie marszu i w rejonach koncentracji zatrzymywać wszystkich podejrzanych i przekazywać ich niezwłocznie organom „Smiersza”**;

d) zwrócić szczególną uwagę na dyscyplinę w kontaktach z niemiecką, a zwłaszcza z polską ludnością oraz nie dopuszczać do jakichkolwiek ekscesów.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

2 VII 1945

Wykonując rozkaz dowódcy 3. Frontu Białoruskiego jednostki 50. Armii, które stacjonują w Królewcu, przekazują ochronę obiektów jednostkom 11. Armii Gwardyjskiej i przygotowują się do podjęcia marszu do wyznaczonego, nowego rejonu koncentracji.

Na podstawie rozkazu dowódcy 50. Armii dowódcy korpusów wydają rozkazy podległym dywizjom. Na przykład dowódca 69. Korpusu Strzeleckiego w swoim rozkazie nr 005 z 2 lipca 1945 r. m.in. nakazuje, by artyleria z trakcją motorową i transport samochodowy dywizji tworzyły inne kolumny, tyły, by posuwały się bezpośrednio za kolumnami dywizji i pułków, by dowódcy wszystkich szczebli od dowódców dywizji i pułków po dowódców pododdziałów byli na czele swych jednostek, by izolować rejon postojów na odpoczynek i nocleg od miejscowej ludności cywilnej.

Przegrupowanie rozpoczynają i docierają: 153. Dywizja Strzelecka z 69. korpusu do miejscowości Steinbeck (obecnie Rybnoe), 2. Dywizja Strzelecka z 81. korpusu do Tapiau (obecnie Gvardejsk), 208. Dywizja Strzelecka ze 124. korpusu do Posmahlen (obecnie Puškino).

3–4 VII 1945

Korpusy 50. Armii posuwają się w kierunku południowo-wschodnim drogami na terenie obecnego Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej, ale już 4 lipca dywizje 124. korpusu zbliżają się **w okolice Kętrzyna i Bartoszyce**.

5 VII 1945

Do końca dnia:

- dywizje 81. Korpusu Strzeleckiego docierają pod Darkhemmen (obecnie Oziorsk), sztab stacjonuje w Gudwallen (obecnie Lvovskoe),
- 153. dywizja 69. korpusu zatrzymuje się na północnych peryferiach **Węgorzewa**, pozostałe dywizje (324. i 110.) dochodzą na czwarty i dziesiąty km pod Nordenburg (obecnie Krylowo), a sztab korpusu dociera aż do **Olecka**,
- dywizje 124. korpusu dochodzą: 208. do **Boyen i Bogacka pod Giżyckiem**, 216. do **Garbna** i 51. do **Kraskowa** (miejscowości na północny zachód od Kętrzyna), a sztab korpusu zatrzymuje się w **Wydminach**.

Z Augustowa do nowego rejonu dyslokacji wyrusza transport 4. Gwardyjskiej Strzeleckiej Brygady Zmotoryzowanej (38 koni, 16 wozów, 21 żołnierzy). Z rozkazu dowódcy 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego w celu wzmocnienia jej zbiorczych batalionów przydzielono im 6 transporterów opancerzonych. Na wypadek wyjścia tych batalionów z koszar tworzy się kompanię, która otrzymuje zadanie ochrony i obrony koszar.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed obławą lipiec 1945

6 VII 1945

Do końca dnia:

- 81. Korpus Strzelecki maszerujący spod Oziorska osiąga **Obszarniki, Mażucie**, jego 2. dywizja **Bałupiany i wschodnie peryferie Gołdapi**, a sztab korpusu dociera do **Kowali Oleckich**;
- 69. korpus przechodzi przez **Węgorzewo**, jego 153. dywizja, kierując się na południowy wschód, osiąga rejon między miejscowościami **Rogojny i Wronki** (Wesolowen, Oblowen, Grünheide – obecnie Jelonek), 324. dywizja osiąga **Ogonki i Okowiznę**, 110. dywizja zatrzymuje się 4 km na południowy wschód od **Węgorzewa** (m. Erlau i Grüneberg), a sztab korpusu pozostaje w **Olecku**, na południowo-wschodnich peryferiach miasta;
- dywizje 124. korpusu: 208., kierując się na Ełk, osiąga **Liski, Berkowo i Zelki**, 216. przechodzi **Giżycko** i zatrzymuje się na **wschodnich peryferiach miasta i w Sulimach**, 51. osiąga **północno-zachodnie peryferie Giżycka**, zaś sztab korpusu pozostaje w **Wydminach**.

Nocą z 6 na 7 lipca dowódca 50. Armii w szyfrogramie skierowanym do dowódców korpusów nakazuje, by w celu utrzymania marszu w tajemnicy:

- drogi prowadzące na północny wschód, wschód i południowy wschód obstawić placówkami i punktami kontroli przepustek, zobowiązanymi do ostrożnego sprawdzania wszystkich przejeżdżających i przechodzących, do zatrzymywania podejrzanych osób i niezwłocznego przekazywania ich organom „Smierszu”;
- zastosować właściwe środki, żeby z jednostek przez okres stacjonowania w nowych miejscach dyslokacji nikt nie przenikał za linię **Wiżajny – Raczki – Ełk – Drygały**.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

7 VII 1945

Dwie dywizje, **73. i 102., 129. Korpusu Strzeleckiego 48. Armii**, kontynuują marsz podjęty wieczorem 6 lipca i rano 7 lipca w nowy rejon koncentracji: **Goniądz, Osowiec, Grajewo, Szczuczyn**.

W **Augustowie 4. Gwardyjską Strzelecką Brygadę Zmotoryzowaną** odwiedza dowódca 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego, bohater Związku Sowieckiego, gen. por. wojsk pancernych gwardii A. Burdennyj. O g. 12 dowódca brygady ogłasza podległym jednostkom alarm na sygnał „**555 – Burza (Wariant nr 1)**”. Ćwiczenia kończą się o g. 14 Drużyna piłkarska tej brygady wyjeżdża z **Augustowa do Suwałk na mecz** z drużyną 26. Gwardyjskiej Brygady Pancerniej, który wygrywa wynikiem 6:0.

Do końca dnia **50. Armia** wcześniej niż przewidywały rozkazy z 1 lipca koncentruje swe siły nieopodal granicy prusko-polskiej, nawet **wkracza** niektórymi jednostkami na **Suwalszczyznę**, jej sztab stacjonuje w **Olecku**, a:

- po sto siedemdziesięciokilometrowym marszu 2. Dywizja Strzelecka z 81. korpusu osiąga **Przerośl, Rakówek, Aksamitowiznę, 343. Czarnowo Wielkie, Meszno, Pluszkiejmy, Jurkiszki, Galwiecie**, a 307. **Budki, Wrotkowo, Kamionki, Wilkasy, Dziegiele, Lakiele i Pogorzel**;
- 153. dywizja 69. korpusu zatrzymuje się w okolicach **Lipówki, Wasilówki, Wojnas i Cimoch**, a sztab dywizji w **Cimochach**, 110. osiąga las na południe od miejscowości **Chełchy nad jez. Chełchy, Zalesie, Jelonek**, a 324. **Wronki**, las na zachód od wsi **Wronki, Emmashof i Dunajek**;
- dywizje 124. korpusu posuwają się w kierunku Ełku: 208. dociera do m. **Grabnik, Zelki, Skomack Wielki, Płowce, Stare Krzywe, Pańska Wola**, 216. w okolice m. **Kałtki, Olszewo, Szczecinowo, Liski**, a 51. w rejon miejscowości **Wydminy, Ranty, Cybulki i Węźówka**; od 2 do 7 lipca pokonują odległość wynoszącą około 170 km, czyli niemal 30 km dziennie.

8 VII 1945

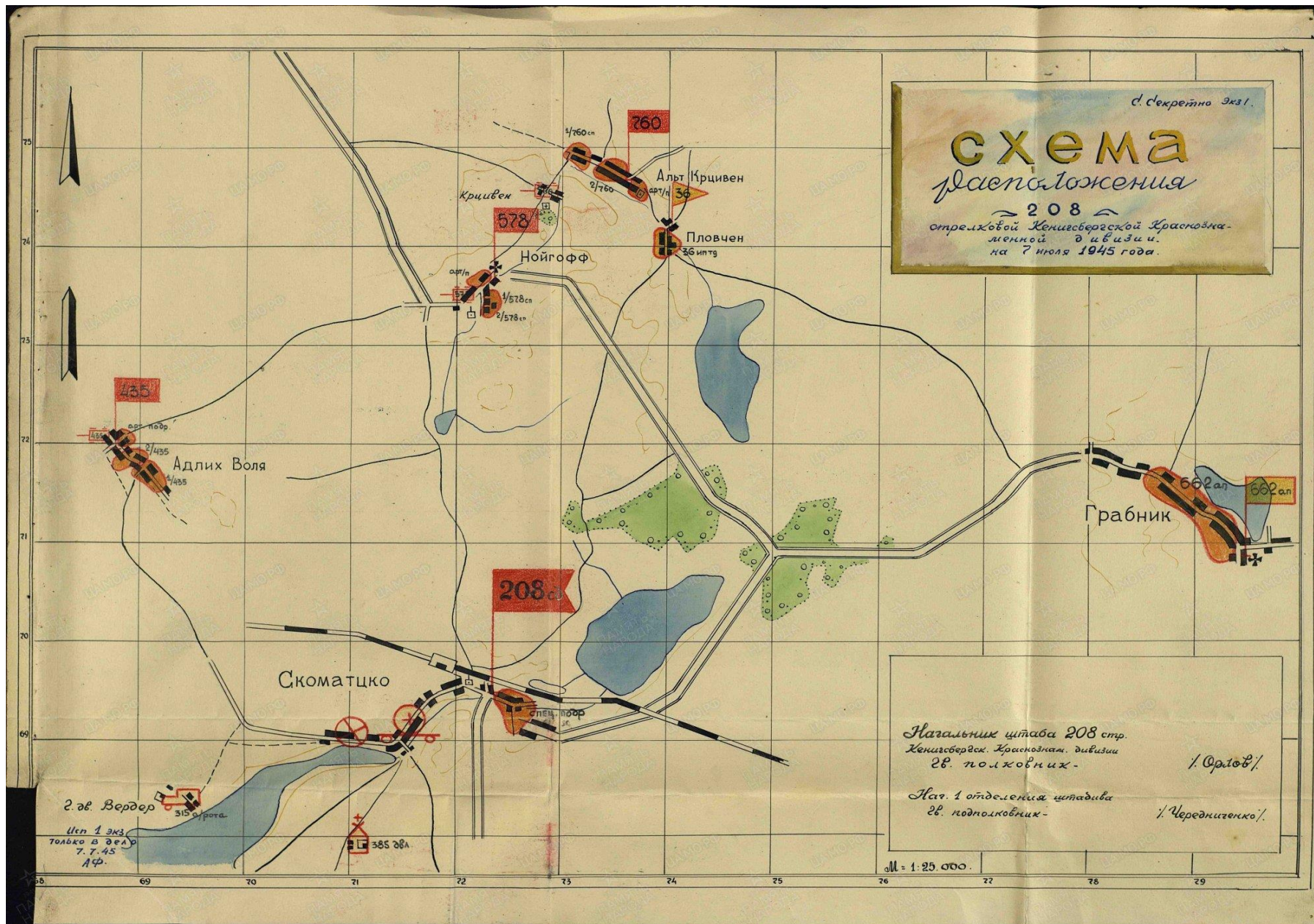
Jednostki 50. Armii zakończyły koncentrację w wyznaczonych rejonach i tam pozostają. Tylko dwie dywizje 69. Korpusu Strzeleckiego posuwają się dalej i docierają wieczorem: 110. **do Markowskich i Wieliczek**, a 324. **do Krupina i Szczecinek**.

Do wieczora **102. Dywizja Strzelecka** 29. Korpusu Strzeleckiego osiąga **Goniądz, Białogrądy i Osowiec**, a **73. Dywizja Strzelecka** tego korpusu podchodzi do **Szczuczyna**.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed obławą lipiec 1945

Schemat dyslokacji dn. 7 lipca
1945 r. 208. Dywizji
Strzeleckiej w rejonie
miejscowości Skomack
Wielki, Pańska Wola, Zelki,
Stare Krzywe, Płowce, za:
<https://pamyat-naroda.ru>,
[dostęp: 17.05.2020].

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

8 VII 1945

Dowódca 50. Armii gen. Ozierow o godz. 14.40 wydaje rozkaz nr 009/op, by 2. Gwardyjski Tacyński Korpus Pancerny:

- 1) od **11 do 13 lipca** przeprowadził operację „przeczesywania” terenów leśnych na obszarze obecnej Litwy i Białorusi, konkretnie na terenach ograniczonych od północnego zachodu linią biegnącą od Zielonki (m. na płd. od Kalwarii, Litwa) przez Suworowo (m. na płd. od Berżnik) po jez. Kunis (położone między wsiami Kukle i Wigrańce), a od południowego wschodu linią od Druskiennik (obecnie Litwa), dalej biegnącą Niemnem po Warwiszki (obecnie Litwa), rzeką Czarną Hańczą, przez Niemnowo po Sonicze (obie miejscowości obecnie Białoruś);
- 2) dnia **10 lipca** zajął **pozycje wyjściowe** na rubieży: Zielonka (wyłącznie), Wiejsieje, Bałtroszuny, Druskienniki (wyłącznie; wszystkie miejscowości obecnie na terenie Litwy) i rano **11 lipca** rozpoczął wykonywanie zadania;
- 3) operację **zakończył** do końca dnia **13 lipca** i zajął pozycje obronne na linii biegnącej od jez. Kunis, północno-wschodnim odcinkiem rzeki Marychy przez Wólkę Rządową (obecnie m. Lesnaya na Białorusi) po Sonicze (obecnie Białoruś);
- 4) w czasie operacji swoje jednostki podzielił na dwa rzuty (eszelony): **pierwszy** mający zadanie „przeczesywania”, **drugi**, złożony z odwodów korpusu i brygad przeznaczony **do przeszukiwania** miejscowości, oddzielnych folwarków i chat, ziemianek, innych budynków i budowli;
- 5) zorganizował „przeczesywanie” tak, aby w pierwszym rzucie (w pierwszej linii) **jeden żołnierz** przypadał na **6–8 m**, **głębokość** „przeczesywania” wynosiła **6–8 km na dzień**, a **działania** prowadzone były **w biały dzień**.

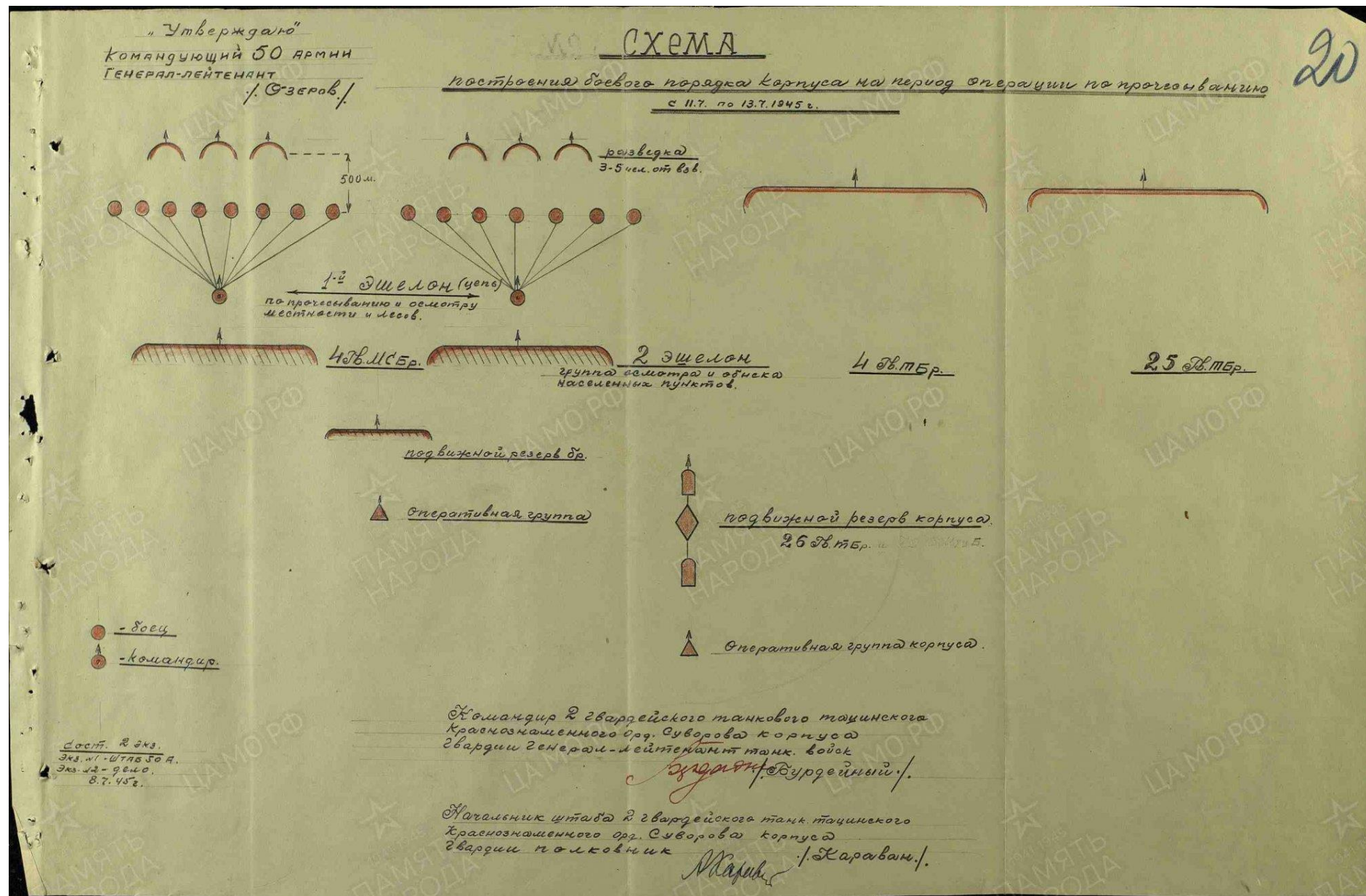
Gen. Ozierow rozkazał m.in., aby:

- **żołnierze** byli wyposażeni w **lekką broń**: karabiny, karabinki, pistolety maszynowe, lekkie karabiny maszynowe, granaty ręczne, rusznice przeciwpancerne, granaty i butelki zapalające,
- działa, moździerze, ciężkie karabiny maszynowe posuwały się za pododdziałami drugiego rzutu w gotowości bojowej,
- pododdziały odwodowe na rozkaz dowódcy korpusu rozmieszczane były garnizonami w już sprawdzonych miejscowościach,
- **zatrzymywać wszystkie osoby wykryte w lasach, wszystkich uzbrojonych mężczyzn i pozostałe osoby podejrzane o „bandytyzm” lub udzielanie pomocy „bandytom” i wszystkie niezwłocznie kierować za pośrednictwem dowództwa korpusu do organów kontrwywiadu (OKR) „Smiersz” armii pod eskortą drużyn złożonych z żołnierzy pododdziałów tyłowych,**
- ściśle współpracować z organami kontrwywiadu i przy każdym batalionie mieć przedstawiciela „Smiersza”, a w przypadku wykrycia przez kontrwywiad tajnych miejsc ukrywania się i pobytu „bandytów” wydzielać konieczną liczbę żołnierzy w celu ich likwidacji,
- obowiązkowo i niezwłocznie **wykorzystywać zeznania schwytanych „bandytów”** w celu prowadzenia bardziej precyzyjnego „przeczesywania” i przeszukiwania,
- **sztab korpusu stacjonował najpierw w Wiejsiejach, a wraz z wyjściem na linię rzeki Marycha w Kopciowie** (obie miejscowości obecnie na Litwie).

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed obławą lipiec 1945

Schemat z dn. 8 lipca 1945 r.
ugrupowania bojowego 2.
Gwardyjskiego Tacyńskiego
Korpusu Pancernego na czas
operacji „przeczesywania” od
11 do 13 lipca, zatwierdzony
przez gen. Ozierowa, za:
<https://pamyat-naroda.ru>,
[dostęp: 17.05.2020].

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

8 VII 1945

Sztab 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego dysponuje już tego dnia także:

- grafiką wymarszu i koncentracji jego jednostek w celu wykonania zadania, w którym zakłada, że 10 lipca wyruszą: **4. Brygada Zmotoryzowana o godz. 5.00 z Augustowa** przez Suwałki, Sejny, Wiejsieje, Lejpuny do **miejsowości Wersele** (obecnie Litwa), **4. Brygada Pancerna** o godz. 7.00 z **Suwałk** przez Sejny, Wiejsieje do **wsi Szadziuny** (obecnie Litwa), **26. Brygada Pancerna** o godz. 8.00 z **Suwałk** przez Sejny, Wiejsieje, Druś do **Lejpun** (obecnie Litwa), **79. Samodzielny Batalion Motocyklowy** o godz. 8.30 z Suwałk przez Sejny i **Wiejsieje** do zachodniego skraju tej miejscowości, **sztab korpusu** o godz. 9.00 z Suwałk przez Sejny do **Wiejsiej** (wschodni skraj tej miejscowości), **25. Brygada Pancerna z Sejn** przez Berżniki, Pietraszki do wsi **Kowalki** (obecnie Litwa);
- opracowaniem o bojowym i liczebnym składzie **specjalnych grup bojowych** wydzielonych z jednostek korpusu, w których znalazło się **1788 żołnierzy** (w tym 224 oficerów i 466 podoficerów), **9 czołgów T-34** (po trzy z każdej brygady), 8 transporterów opancerzonych, jeden samochód pancerny i 35 motocykli, **16 samobieżnych działek przeciwlotniczych**, 8 moździerzy kalibru 82 mm i 12 kalibru 120 mm, **20 armat kalibru 76 mm**, 3 kalibru 57 mm i 6 zapewne kalibru 45 mm, **15 ciężkich i 92 ręczne karabiny maszynowe**.

Oprócz tego w tym drugim dokumencie znalazły się informacje o przeprowadzonych zajęciach szkoleniowych w jednostkach i związkach na następujące tematy: 1. **Natarcie batalionu strzeleckiego, kompanii, plutonu w lesisto-błotnistym terenie**; 2. **Rozpoznanie miejscowości, kompleksów leśnych i zagajników przez piechotę zmotoryzowaną**; 3. **Rozpoznanie zasadzek i walka z przeciwnikiem w zasadzce w lesie**; 4. **Dowodzenie pododdziałem strzeleckim (pluton, kompania, batalion) w natarciu w leśnym terenie na szerokim froncie**; 5. **Walka w lesie z niewielkimi grupami przeciwnika piechoty zmotoryzowanej wspieranej przez artylerię**. Z kolei z czołgistami przeprowadzono następujące zajęcia szkoleniowe: 1. **Natarcie plutonu czołgów w terenie lesistym** i 2. **Rozpoznanie przez czołgi miejscowości i zagajników**.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

9 VII 1945

Dowódca 50. Armii gen. F. Ozierow wyznacza części swych sił zadania obronne i:

1) o godz. 9.15 wydaje rozkaz nr 0010/op, by:

a) **Samodzielny Zmechanizowany Batalion Specjalnego Przeznaczenia**: podjął marsz i **do końca dnia 10 lipca** zajął pozycje obronne na południowo-wschodnim brzegu Niemna na odcinku **Druskienniki – Przewałka – Łukawica** (wyłącznie),

b) zatrzymywał wszystkie osoby próbujące przekroczyć linię obrony batalionu i niezwłocznie odstawiał je do sztabu 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego,

c) na rubieży obrony zorganizował całodobową obserwację, nasłuch i pole ostrzału lustra rzeki;

2) o godz. 9.30 wydaje rozkaz nr 0011/op, by:

a) do końca dnia 10 lipca **102. Dywizja Strzelecka** 29. Korpusu Strzeleckiego zajęła pozycje od **Niemnowa, na południowym brzegu Kanału Augustowskiego i Czarnej Hańczy, na południowo-wschodnim brzegu rzeki Wołkuszanki po Lipsk n. Biebrzą, a 73. Dywizja Strzelecka** tego korpusu obsadziła **południowo-wschodni brzeg Biebrzy od Lipska (wyłącznie) po Dębowo,**

b) **obie dywizje** skierowały pododdziały drugiego rzutu w rejon miejscowości: **Pieszczany, Sopoćkinie, Prolejki, Hołynka, Kurianka, Dulkowszczyzna, Kamienna Stara, Nowa Wieś, Zwierzyniec Mały, Zwierzyniec Wielki, Horodniana, Ostrówek,**

c) **obie dywizje** wydzieliły ruchome odwody na samochodach w gotowości do działania **drogą od Suchowoli, przez Dąbrowę do Sopoćkiń** (do września 1939 r. miejscowość w powiecie augustowskim, obecnie Białoruś), **wszystkie osoby przechodzące wyznaczoną linię obrony zatrzymywać i kierować za pośrednictwem sztabu korpusu do organów kontrwywiadu „Smiersz” armii pod eskortą drużyn utworzonych wcześniej z żołnierzy pododdziałów tyłowych,**

d) współpracować ściśle z organami „Smiersza” i w każdym batalionie mieć ich przedstawiciela.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

9 VII 1945

Dowództwu 50. Armii są już podporządkowane pod względem operacyjnym dodatkowe i znaczące siły, a mianowicie: **271. Samodzielny Batalion Zmechanizowany Specjalnego Przeznaczenia** (batalion amfibii), **29. Korpus Strzelecki** w składzie dwóch dywizji, **73. i 102., 2. Gwardyjski Tacyński Korpus Pancerny**.

O godz. 19.00 (17.00 czasu polskiego) obie dywizje **129. Korpusu Strzeleckiego** podejmują marsz spod Osowca, Goniądza oraz Grajewa, Szczuczyna i Wąsoszy w celu zajęcia rubieży (częściowo na terytorium obecnej Białorusi) na linii: **Niemnowo, południowy brzeg Kanału Augustowskiego, Berezovka, południowo-wschodni brzeg rzeki Wołkuszanki, Lipsk, południowo-wschodni brzeg rzeki Biebrza i miejscowości Dębowo**.

271. Samodzielny Batalion Zmechanizowany Specjalnego Przeznaczenia znajduje się w marszu w rejon miejscowości **Druskienniki, Przewałka, Łukawica**, a więc na teren pogranicza obecnej Litwy i Białorusi.

Główne siły korpusów (**69., 81., 124.**) 50. Armii **pozostają w zajmowanych poprzedniego dnia rejonach koncentracji**, żołnierze odpoczywają, ale też doprowadzają do porządku wyposażenie, uzbrojenie, tabory, środki transportu, zaś pododdziały saperów, chemiczne i zwiadu **wyruszają w celu rozpoznania dróg dalszego przemarszu**, a pułki, stanowiące awangardę 81. i 124. korpusu ruszają w nowe rejony koncentracji.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

9 VII 1945

Gen. F. Ozierow o godz. 12.30 wydaje rozkazy (nr 0012/op, nr 0013/op, nr 0014/op), aby jednostki trzech podległych mu korpusów do końca dnia 11 lipca 1945 r. zajęły rejon wyjściowe do rozpoczęcia operacji „przeczesywania” Puszczy Augustowskiej i miejscowości w niej i wokół niej położonych. I tak rozkazuje, aby:

- 1) **124. Korpus Strzelecki**, maszerując spod Ełku przez Rajgród i Bargłów Kościelny do końca dnia 11 lipca osiągnął swymi głównymi siłami, a więc **215. Dywizją Strzelecką** rejon **Sosnowa, Jaziewa, Mogilnic, 51. Dywizją Strzelecką** rejon **Białobrzegów, wsi Promiski, wzgórza 133,0, 208. Dywizją Strzelecką** rejon **Augustowa, Żarnowa, skraju lasu położonego o kilometr na północ od Białobrzegów, a dowództwo korpusu stanęło w Augustowie** 11 lipca o godz. 8.00;
- 2) **81. Korpus Strzelecki** do końca dnia 11 lipca, idąc spod Filipowa, przez Suwałki i Krasnopol, zajął swymi głównymi siłami, a mianowicie: **307. Dywizją Strzelecką** okolice **Jeglińca, Aleksandrowa, Krasnopol, 2. Dywizją Strzelecką** rejon **Romanowiec, Żłobina, Sejn** (wyłącznie), **343. Dywizją Strzelecką** rejon **Bubel, Sejn, Poćkun, a dowództwo korpusu dotarło do Sejn** 11 lipca o godz. 8.00;
- 3) **69. Korpus Strzelecki**, posuwając się przez Bakalarzewo, Przebród, Suwałki oraz przez Raczki i Suwałki, do końca dnia 11 lipca skoncentrował swoje główne siły, a mianowicie: **153. Dywizję Strzelecką** w rejonie miejscowości **Choćki, Kurianki, Dubowo Drugie, 110. Dywizję Strzelecką** w rejonie wsi **Bród i Dubowo Pierwsze oraz Suwałki, 324. Dywizję Strzelecką** w rejonie wsi **Osinki, Sobolewo, Tartak, Nowa Wieś, dowództwo korpusu zatrzymało się w Suwałkach** 11 lipca o godz. 8.00.

Gen. Ozierow rozkazał również, aby:

- a) do wyżej wymienionych rejonów jeden pułk jako awangarda z każdej dywizji przybył 11 lipca o godz. 8.00,
- b) **sprawdzać wszystkie osoby zatrzymane w toku marszu i w rejonach koncentracji, a w razie potrzeby kierować je do organów „Smiersza”.**

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

9 VII 1945

W wykonaniu rozkazów gen. F. Ozierowa:

Dowódca **69. Korpusu Strzeleckiego gen. Multan** w rozkazie nr 006 wydanym w Olecku wydaje polecenie, żeby jego jednostki do końca dnia 11 lipca osiągnęły nowe rejony koncentracji, a mianowicie: **110. Dywizja Strzelecka** spod **Wieliczek przez Sobole, Lipówkę Raczki, Bakaniuk i Suwałki** (bez wkraczania do miasta) dotarła do **Dubowa, Ustronia, Krzywólki, Brodu** (nie doprecyzowując nazwy), **Brodu Małego i Zielonego** (nie doprecyzowując nazwy), a dowództwo zatrzymało się w **Papierni** pod Suwałkami; **153. dywizja**, idąc z **Cimoch przez Raczki, Bakaniuk i Poddubówek**, osiągnęła rejon wsi: **Chodorki, Kurianki, Józefowo, Poddubówek, Żubrynek, Rudniki**, a jej sztab stanął w **Bakaniuku**; **324. dywizja**, posuwając się spod **Szczecinek przez Borawskie, Bakalarzewo, Malinówkę, Żyliny, Przebród, Zielone, południowe peryferie Suwałk** (bez wkraczania do miasta), **Dąbrówkę** zajęła rejon wsi: **Krzywe, Leszczewo, Nowa Wieś, Osinki, Mała Huta**, a jej sztab ulokował się w **Krzywem**, zaś sztab korpusu zatrzymał się na **południowych peryferiach Suwałk** (być może w koszarach południowych). **Gen. Multan** wydaje jeszcze polecenia, by zachować tajemnicę oraz dyscyplinę i srogo karać za jej naruszenie, nie dopuszczać do jakichkolwiek ekscesów wobec miejscowej, polskiej ludności, **sprawdzać wszystkie podejrzane osoby i kierować je do organów „Smiersza”**, nie zabierać ze sobą mebli i innych przedmiotów zbędnych w marszu.

Dowódca **81. Korpusu Strzeleckiego gen. Zacharow** w rozkazie nr 0047/op wydanym w Kowalach Oleckich nakazuje, aby podległe mu siły, posuwając się spod **Przerośli, Kowali Oleckich i Dubeninek** przez **Filipów, Jemieliste, Osową, Suwałki, Krzywe, Leszczewek, Krasnopol i Sejny**, dnia 11 lipca osiągnęły: **2. Dywizja Strzelecka** rejon: **Sejny** (wyłącznie), **Łumbie, Romanowce, Krasnopol** (wyłącznie), **Żłobin** (wyłącznie), **Marynowo** (wyłącznie), a sztab **Pawłówkę**; **307. Dywizja Strzelecka** rejon: **Sejny, Olszanka** (wyłącznie), **Poćkuny, Sztabinki, Radziucie, Bubele, Łumbie** (wyłącznie), **Marcinkańce**, a dowództwo **Sejny**; **343. Dywizja Strzelecka** rejon: **Krasnopol, Jegliniszki, Jegliniec, Wysoka Góra, Królówek, Piertanie, Burdyniszki, Żubrówka Nowa, Smolany Dąb**, a dowództwo **Krasnopol**. Sztab korpusu do 11 lipca ma kwaterować w **Kowalach Oleckich**, a od godz. 16.00 tego dnia już w **Sejnach**.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

10 VII 1945

Wykonując rozkaz gen. Ozierowa nr 009/op z 8 lipca, dowódca 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego gen. Burdennyj podpisuje 10 lipca o godz. 8.00 w Suwałkach rozkaz nr 03, w którym wskazuje ustalenia, między innymi:

- 1) na czas operacji określa następujące **ugrupowanie bojowe jednostek**: na czele posuwa się zwiad (3–5 żołnierzy z każdego plutonu); idący 500 m za zwiadem pierwszy rzut (pierwsza linia) żołnierzy ma za zadanie skrupulatnie „przeczesywać” i sprawdzać teren, drugi rzut sprawdza i przeszukuje miejscowości, trzeci rzut tworzą mobilne odwody dowódcy korpusu, dowódców brygad i grupy patrolowe;
- 2) przydziela wzmocnionym innymi pododdziałami brygadam korpusu pasy działania i nakazuje, by po zakończeniu operacji „przeczesywania” do końca dnia 13 lipca z zadaniem nieprzepuszczania grup „bandytów” w kierunku wschodnim i północno-wschodnim pozycje obronne zajęły: **25. Gwardyjska Brygada Pancerna** już niemal tylko **na terytorium Polski**, na rubieży wsi **Półkoty, Kiecie, Budwiecie**, **4. Gwardyjska Brygada Pancerna** jeszcze **na obszarze obecnej Litwy**, na linii **Budwiecie (wyłącznie), Przetok, Kodzie** (nad rzeką Marychą, na granicy białorusko-litewskiej, wyłącznie), **4. Gwardyjska Strzelecka Brygada Zmotoryzowana** na terenie obecnej Białorusi, na rubieży miejscowości **Kodzie, Sonicze, Niemnowo**;
- 3) rozkazuje, by działania bojowe każdego dnia **od 11 do 13 lipca rozpoczynać o godz. 7.00, a kończyć o godz. 18.00**;
- 4) rozkazuje, że **zatrzymaniu podlegają bez wyjątku wszystkie osoby wykryte w lasach, wszyscy uzbrojeni mężczyźni i pozostałe osoby podejrzane o „bandytyzm” lub udzielanie pomocy „bandytom”, które mają być niezwłocznie kierowane przez sztaby brygad do oddziałów kontrwywiadu „Smiersz” (OKR) brygad i OKR „Smiersz” korpusu pod eskortą drużyn, złożonych z żołnierzy pododdziałów tyłowych.**

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed
obławą
lipiec 1945

10 VII 1945

Na podstawie rozkazu dowódcy 2. Gwardyjskiego Tacyńskiego Korpusu Pancernego nr 03 z dn. 9 lipca 1945 r. **4. Gwardyjska Strzelecka Brygada Zmotoryzowana z 1311. Pułkiem Artylerii Lekkiej i 273. Pułkiem Moździerzy** wyruszyła z Augustowa i jadąc przez Suwałki, Krasnopol, Sejny, Berżniki, Pozapsie, Wiejsieje i Lejpuny już 10 lipca o godz. 10.45 osiągnęła **rejon wyjściowy do operacji w okolicy wsi Wersele (1. i 2. batalion) i Koziulance (3. batalion) aż po skrzyżowanie dróg na wysokości jednego kilometra na północny zachód od Druskiennik (pułk artylerii) oraz jedno z okolicznych wzgórz (pułk moździerzy)**. Jeszcze tego dnia przeprowadza się zajęcia szkoleniowe na temat „metod i taktyki działań grup bandyckich” oraz „praktyczne zajęcia w zakresie przeczesywania kompleksu leśnego i miejscowości”.

Zgodnie z rozkazem dowódcy 2. Korpusu Pancernego nr 03 z dn. 9 lipca 1945 r. **o godz. 7.00 rano wyrusza z Suwałk w wyznaczony rejon koncentracji z przydzielonymi jej innymi pododdziałami tego korpusu grupa operacyjna 4. Gwardyjskiej Brygady Pancerniej, licząca 853 ludzi, w tym 110 oficerów, uzbrojona m.in. w: 31 ręcznych i 9 ciężkich przeciwlotniczych karabinów maszynowych, 8 dział kalibru 76 mm, 8 moździerzy kalibru 80 i 120 mm, wzmocniona trzema czołgami T-34**. Grupa ta po marszu przez Suwałki, Krasnopol, Sejny i Wiejsieje osiąga i zajmuje 11 lipca o godz. 5.00 rano rubież: **wschodni skraj miejscowości Wiejsieje, północny brzeg jez. Snajginie (lit. Snaigynas) oraz wsie: Szadziuny, Sołtaniszki i Lejpuny (wyłącznie)**.

Kalendarium
obławy
lipiec 1945
oprac. T. R.

Przed obławą lipiec 1945

10 VII 1945

Dywizje 29. Korpusu Strzeleckiego kontynuują marsz do wyznaczonych rejonów nad Biebrzą i:

a) po południu **392. Pułk Strzelecki** 73. Dywizji Strzeleckiej zajmuje wyznaczony odcinek od **Zabiela** do **Podostrówka**, jej 471. Pułk Strzelecki rubież od Podostrówka (wyłącznie) do **Kamiennej Nowej**, 413. Pułk Strzelecki odcinek od Kamiennej Nowej do **Lipska** (wyłącznie), a sztab tej dywizji staje w **Dąbrowie**;

b) 16. Pułk Strzelecki 102. Dywizji Strzeleckiej obsadza rubież od Lipska po **Bohatery Leśne**, pułki **30. i 40. docierają do wsi Kopczany**, gdzie zatrzymują się, **czekając na wizy w celu przekroczenia granicy polsko-sowieckiej**, zaś dowództwo dywizji przybywa do **Lipska**.

Po przekroczeniu granicy i nocnym marszu 11 lipca o g. 8 wyznaczone pozycje na odcinku **od Niemnowa do Tartaku** zajmuje również **30 Pułk Strzelecki** 102 dywizji 29 Korpusu Strzeleckiego, a **40 pułk** tejże dywizji osiąga rubież od **Tartaku** (wyłącznie) po **Bohatery Leśne**.

Sztab **29 Korpusu Strzeleckiego** do g. 12 również 11 lipca rozlokował się w **Osmołowszczyźnie** pod Dąbrową.

W ciągu dnia **10 lipca** dywizje **69 Korpusu Strzeleckiego** pozostają jeszcze w zajmowanych rejonach na pograniczu Prus Wschodnich i Suwalszczyzny. **Wyruszają** natomiast w kierunku południowo-wschodnim ze swych miejsc dyslokacji **siły 124 korpusu**.